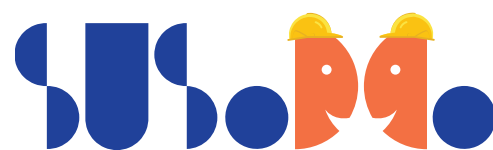

POTPORA SOCIJALNOM DIJALOGU ZA UČINKOVITU BUDUĆU IZGRADNJU

Jačanje socijalnog
dijaloga za
učinkovitu buduću
građevinsku
industriju

Završno izvješće
o projektu sa zaključcima i
smjernicama za buduće korake

Sufnancira
Europska unija

Autori:

Valentina Kuzma, Diana Atanasova, Maria Zheleva, Plamena Parteniotis, Paraskevi Angelakopoulou, Daniela Dancheva

Voditelji projekta:

Gregor Ficko, Oskar Komac, Valentin Borisov Nikolov, Ludmil Kovachev, Ioanis Parteniotis, Jasenka Vukšić, László Koji, Gyula Pallagi, Tom Deleu, Papagianni Eleni, Yiannos Poubouris

Suradnici:

Timovi SUSODCO projektnih partnera, 6 PR/MEDIA stručnjaka uključenih u projekt, sudionici i pozvani vanjski stručni govornici na zajedničkim regionalnim događanjima izgradnje kapaciteta u 2020. (Zagreb) i 2021. (Budimpešta, Sofija, Nikozija)

Objavljuje:

Sindikatska organizacija Hrvatske
Trg kralja Petra Krešimira IV 2
10000 Zagreb
Hrvatska
E: sgh@sgh.hr
I: www.sgh.hr

Dizajn:

Davorin Mesarič s.p.

Foto:

Gospodarska zbornica Slovenije

Tisak:

I.T. GRAF d.o.o. Zagreb

Naklada: 100 primjeraka

Ovo izvješće i svi povezani materijali dostupni su na **www.susodco.eu**.
Hrvatska verzija jedna je od 7 tiskanih jezičnih verzija publikacije.

Zagreb, Svibanj 2022

Ova publikacija pripremljena je u okviru projekta "SUSODCO - PODRŠKA SOCIJALNOM DIJALOGU ZA UČINKOVITU BUDUĆU IZGRADNJU, br. VS/2020/0046, VS/2020/0147, VS/2021/0224, VS/2022/0010. Projekt je financijski poduprla Europska unija u okviru proračunskog naslova "Potpora socijalnom dijalogu"(001) iz 2019. godine. Podrška Europske komisije za izradu ove publikacije ne predstavlja odobrenje njenog sadržaja koji odražava stavove samih autora te se Komisija ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu daljnju uporabu informacija sadržanih u ovoj publikaciji.

PODRŠKA SOCIJALNOM DIJALOGU ZA UČINKOVITU BUDUĆU IZGRADNJU

“SUSODCO”

**Završno izvješće o projektu
(SAŽETAK)**

sa zaključcima i smjernicama za buduće korake

Zagreb, Svibanj 2022

Završno izvješće
o projektu sa zaključcima
i smjernicama za
buduće korake

SADRŽAJ

POJMOVNIK I POPIS KRATICA	1
KLJUČNE SUSODCO PORUKE	5
POZADINA I KONTEKST	7
PREDGOVOR	8
O PROJEKTU SUSODCO	9
PUTOVANJE KROZ SUSODCO ISTRAŽIVANJE	12
1. istraživačko izvješće – Pregled statusa socijalnog dijaloga u građevinskom sektoru u regiji jugoistočne EU (Bugarska, Hrvatska, Cipar, Grčka, Mađarska, Slovenija)	12
2. istraživačko izvješće – Ciljevi i pregled ključnih inicijativa i projekata u vezi sa socijalnim dijalogom u graditeljstvu u EU u razdoblju 2010. - 2020	13
3. istraživačko izvješće – Pregled unutarnje i vanjske komunikacije organizacija poslodavaca i sindikata u graditeljstvu u regiji jugoistočne EU	14
4. istraživačko izvješće – Kapaciteti organizacija socijalnih partnera za provedbu socijalnog dijaloga u građevinarstvu u regiji jugoistočne EU	15
POKLONI MANIFESTACIJA IZGRADNJE REGIONALNIH KAPACITETA	16
DOGAĐAJI JAČANJA KAPACITETA SUSODCO-A NA PRVI POGLED	17
1. CBE: HRVATSKA, 9. i 16. prosinca 2020.....	17
2. CBE: MAĐARSKA, 15. i 21. travnja 2021.	20
3. CBE: BUGARSKA, 28. i 29. lipnja 2021.....	21
4. CBE: CIPAR, 2. i 3. studenoga 2021.	24
SUSODCO SURAĐUJE S PR/MEDIJSKIM STRUČNJACIMA	27
NOVA TEMATSKA INTERNETSKA PLATFORMA SUSODCO	35
KONAČNI ZAKLJUČCI, SLJEDEĆI KORACI I IZAZOVI ODRŽIVOG RAZVOJA KOJI PREDSTOJE ..	37
REFERENCE I RESURSI	38

POJMOVNIK I POPIS KRATICA

Svrha ovog pojmovnika je pružiti zajedničko razumijevanje pojmova koji se koriste u ovoj publikaciji (sažetku).

Pojmovnik uobičajenih pojmova koji se koriste u ovoj publikaciji

Kolektivni radni odnosi - odnosi između poslodavaca i organizacija radnika, koji su temeljni za regulaciju poslovnih i radnih odnosa u svim državama članicama Europske unije. Na razini EU-a pojam kolektivnih radnih odnosa razmatra odnos između organizacija radnika i poslodavaca na razini EU-a. Ishodi se odražavaju u različitim oblicima i stupnjevima interaktivnih procesa, kao što su tripartitni sporazumi, socijalni dijalog, kolektivno pregovaranje, informiranje i savjetovanje, sudjelovanje, radni sukobi, rješavanje sporova, ustavna zaštita, zakonodavna regulativa i sudska intervencija.

Sustav radnih odnosa na razini EU-a odražava mnoge kvalitete nacionalnih sustava država članica. Na primjer, zastupljenost zaposlenika je ukorijenjena u zakonima o radu država članica koji se odnose na sindikate i zastupljenosti radnika, u vidu organa koji se temelje na radnom mjestu ili korporativnim strukturama. Promicanje kolektivnog zastupanja zaposlenika sada je temelj poslovnih i radnih odnosa u EU-u. Sustav kolektivnih radnih odnosa EU-a podrazumijeva sustav koji je transnacionalan. Međutim, ključna je prisutnost država članica u institucijama transnacionalnog sustava kolektivnih radnih odnosa. Sustav kolektivnih radnih odnosa EU-a stoga uključuje radne odnose na transnacionalnoj i nacionalnoj razini. Mora postojati uzajamna prilagodba kolektivnih radnih odnosa na razini EU-a i u nacionalnim sustavima radnih odnosa.

Socijalno partnerstvo - Po OXFORD REFERENCE predstavlja načelo suradnje između socijalnih partnera, odnosno organizirane interese poslovanja i rada. To je složen pojam koji se može koristiti na više načina.

Socijalni partneri - Po MOR-u (Međunarodna organizacija rada) su predstavnici poslodavaca i radnika, obično su to udruga poslodavaca ili sindikat. Socijalni partneri mogu igrati ulogu u osmišljavanju i oblikovanju politike kroz različite postupke, npr. autonomne bipartitne sporazume, tripartitne sporazume ili paktove s javnim tijelima, formalne ili neformalne konzultacije, saslušanja, iznošenje stajališta) i/ili u vrijeme provedbe politike (npr. kroz autonomnu upravu ili institucije kojima se zajednički upravlja, kao što su paritarni fondovi. Predstavnici radnika i poslodavaca često su pratili i podržavali temeljne reforme i društvene promjene. Socijalni dijalog može pomoći u prevladavanju klasnih borbi i stvaranju socijalnog mira.

Europski socijalni dijalog (ESD) - Po EK (Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion (DG EMPL)) odnosi se na rasprave, savjetovanja, pregovore i zajedničke aktivnosti koje uključuju organizacije koje predstavljaju dvije strane radnih odnosa (poslodavce i radnike). On ima dva glavna oblika:

- tripartitni dijalog koji uključuje javna tijela,
- dvopartitni dijalog između europskih poslodavaca i sindikalnih organizacija.

Ovo se događa na međuindustrijskoj razini i unutar sektorskih odbora za socijalni dijalog. Sektorski ESD građevinske industrije jedan je od najstarijih na razini EU-a. Sastanci s Federacijom poslodavaca graditeljstva (FIEC) održavaju se od sredine 1980-ih. Od samog početka ESSD sektorski građevinske industrije se smatra učinkovitim instrumentom za razvoj socijalno održivog europskog tržišta rada za građevinsku industriju.

Kako bi riješio te probleme i pretvorio ih u mogućnosti, građevinski sektor - poduzeća i radnici - mora djelovati na održivom europskom unutarnjem tržištu koje se temelji na poštenom tržišnom natjecanju, inovacijama, produktivnosti, dobrim vještinama i kvalifikacijama, dobrim radnim uvjetima, snažnim kolektivnim pregovorima te zdravlju i sigurnosti za sve radnike. U mnogim od tih pitanja poželjan je sporazum između europskih socijalnih partnera jer su oni najbolje pozicionirani za definiranje izazova i potreba građevinskog radnog tržišta.

ESSD Građevinska industrija grupisana je u tri tematske rasprave: o zdravlju i sigurnosti, strukovnom i obrazovnom osposobljavanju mladih i zapošljavanju. Tijekom godina ESSD Construction dokazao je svoju učinkovitost i vrijednost u oblikovanju europskog tržišta građevinske radne snage. Neki od dobrih primjera suradnje između EFBWW-a (European Federation of Building and Woodworkers) i FIEC-a (European Construction Industry Federation) su Pakt o vještinama u graditeljstvu (A Pact for Skills in Construction), poziv na digitalno ostvarivanje prava radnika ili zajednička izjava o sigurnim i zdravim radnim mjestima u kontekstu Svjetskog dana zaštite na radu.

Socijalni dijalog - definiran od strane Međunarodne organizacije rada kako bi uključivao sve oblike pregovora, savjetovanja ili jednostavno razmjenu informacija između ili među predstavnicima vlada, poslodavaca i radnika o pitanjima od zajedničkog interesa u području gospodarske i socijalne politike. To može biti tripartitni proces u kojem je vlada službena stranka dijaloga ili se može sastojati od dvopartitnih odnosa između radnika i poslodavaca (ili sindikata i organizacija poslodavaca). Suradnja na radnom mjestu, kolektivno pregovaranje na razini poduzeća, sektorskoj ili međusektorskoj razini i tripartitni procesi savjetovanja uobičajeni su oblici socijalnog dijaloga. Proces socijalnog dijaloga mogu biti neformalni ili institucionalizirani, a često se radi o kombinaciji ova dva.

Socijalni dijalog pokazao je svoj potencijal u promicanju demokratskog upravljanja i sudjelovanja, kao i gospodarske stabilnosti i napretka. Također može biti alat za održavanje ili promicanje mirnih i konstruktivnih odnosa na radnom mjestu.

Socijalni dijalog može imati različite oblike i razine ovisno o nacionalnim tradicijama i kontekstima. Ne postoji jedinstveni recept za organiziranje i jačanje socijalnog dijaloga, niti postoji jedinstveni model socijalnog dijaloga u EU-u. Slobodne, neovisne, snažne i reprezentativne organizacije poslodavaca i radnika te vladino povjerenje, predanost i poštovanje autonomije socijalnih partnera i ishoda socijalnog dijaloga važni su preduvjeti za učinkovit socijalni dijalog.

Socijalni dijalog- definiran Europarlom - temeljna je komponenta europskog socijalnog modela. Njime se socijalnim partnerima (predstavnicima uprave i radnika) omogućuje da, između ostalog, sporazumima aktivno doprinesu oblikovanju europske socijalne politike i politike zapošljavanja.

Europskim ugovorom (članak 151. UFEU-a) izričito se ističe da je promicanje dijaloga između poslodavaca i radnika zajednički cilj EU-a i država članica. Cilj socijalnog dijaloga je poboljšati europsko upravljanje uključivanjem socijalnih partnera u donošenje odluka i provedbu.

Kolektivno pregovaranje - u skladu s člankom 2., Konvencije MOR-a br. 154, kolektivno pregovaranje obuhvaća sve pregovore koji se odvijaju između poslodavca, skupine poslodavaca ili jedne ili više organizacija poslodavaca, s jedne strane, i jedne ili više organizacija radnika, s druge strane, za:

- utvrđivanje radnih uvjeta i uvjeta zaposlenja; i/ili
- reguliranje odnosa između poslodavaca i radnika; i/ili
- reguliranje odnosa između poslodavaca ili njihovih organizacija i organizacije radnika ili organizacija radnika.

Kolektivno pregovaranje obično rezultira pisanim dokumentom (ugovor o kolektivnom pregovaranju - CBA) koji je međusobno obvezujući na određeno vrijeme. CBA je rezultat opsežnog pregovaračkog procesa između stranaka u vezi s temama kao što su plaće, radni sati i uvjeti zapošljavanja.

Prema EUROFUND-u, središnju ulogu kolektivnog pregovaranja između radnika i poslodavaca i njihovih organizacija u radnim odnosima u državama članicama EU prepoznaje u članku 28. Povelje Europske unije o temeljnim pravima iz prosinca 2000. („Pravo na kolektivno pregovaranje i djelovanje”) i u članku 12. Povelje Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika iz 1989.

U Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU, članak 156.) navodi se da Komisija potiče suradnju među državama članicama i olakšava koordinaciju njihova djelovanja u svim područjima socijalne politike, naročito u pitanjima koja se, među ostalim, odnose na kolektivno pregovaranje između poslodavaca i radnika.

Međusektorski sporazum - sporazum o kolektivnom pregovaranju koji su potpisale organizacije socijalnih partnera na najvišoj razini, a koji obuhvaća cijelo gospodarstvo, cijeli privatni sektor ili nekoliko sektora.

Sektorski sporazum - sporazum o kolektivnom pregovaranju koji su potpisali sindikati i organizacije poslodavaca koji predstavljaju radnike i poslodavce određenog sektora (npr. građevinski sektor, kemijski sektor itd.).

Ugovor na razini tvrtke/razini društva - kolektivni ugovori na razini društva između poslodavca i sindikata ili između poslodavca i grupe zaposlenika, koju je izabralo i/ili ovlastilo osoblje društva. U ovom se izvješću „tvrtka” i „društvo” upotrebljavaju naizmjenično.

Jačanje kapaciteta - Eurofound definira „jačanje kapaciteta” kao poboljšanje vještina, sposobnosti i ovlasti socijalnih partnera, da učinkovito sudjeluju na različitim razinama (EU, nacionalna, regionalna, sektorska, razina poduzeća i razina poslovne jedinice) u sljedećim procesima radnih odnosa: socijalni dijalog, kolektivno pregovaranje, (su)reguliranje radnog odnosa, tripartitna i dvopartitna savjetovanja, kreiranje javnih politika i utjecaj na kreiranje javnih politika putem zagovaranja. U idealnom slučaju, jačanje kapaciteta trebalo bi rezultirati institucionalnim kontekstom koji potiče kvalitetne, stabilne i održive radne odnose. Definicija Eurofounda razvijena je u suradnji s njegovim tripartitnim dionicima (poslodavcima, sindikatima i vladama).

Kratice koje se često koriste u izvješću

CBE - događaj s ciljem jačanja kapaciteta

EO - organizacija poslodavaca

EUROFUND - Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta

MOR - Međunarodna organizacija rada

OECD - Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj

SD - socijalni dijalog

MSP - mala i srednja poduzeća

TU - sindikat

VET - Strukovno obrazovanje i izobrazba

BG - ISO ALPHA-2 oznaka države za Bugarsku

CY - SO ALPHA-2 oznaka države za Cipar

GR - ISO ALPHA-2 oznaka države za Grčku

HR - ISO ALPHA-2 oznaka države za Hrvatsku

HU - ISO ALPHA-2 oznaka države za Mađarsku

SI - ISO ALPHA-2 oznaka države za Sloveniju

Kratice partnerskih organizacija

GZS ZGIGM - „Gospodarska zbornica Slovenije Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materijala”, Gospodarska komora Slovenije - CCBMIS (SI EO)

SDGD SLOVENIJE - „Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije”, Sindikat građevinskih radnika Republike Slovenije (SI TU)

SGH - „Sindikat graditeljstva Hrvatske” (HR TU)

PEDMEDE - “Πανελλήνια Ένωση Διπλωματούχων Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων», Panhelensko udruženje inženjera izvođača javnih radova (GE EO)

OSEOK - “Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου”, Udruženje izvođača građevinskih radova CIPAR (CY EO)

ÉVOSZ - “Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége”, Nacionalna federacija izvođača radova Mađarske (HU EO)

ÉFÉDOSZSZ - “Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége”, Savez sindikata građevinarstva, drva i građevinskog materijala Mađarske (HU TU)

BCC - “Камапа на строителите в България”, Bulgarska Građevinska Komora (BG EO)

FCIW Podkrepa - Savez radnika u građevinarstvu, industriji i vodoopskrbi (BG TU)

EFBWW - “The European Federation of Building and Woodworkers” Europska federacija građevinara i drvoprerađivača (EU TU)

ITPIO - Institut za edukaciju zaposlenika u međunarodnim organizacijama

KLJUČNE SUSODCO PORUKE

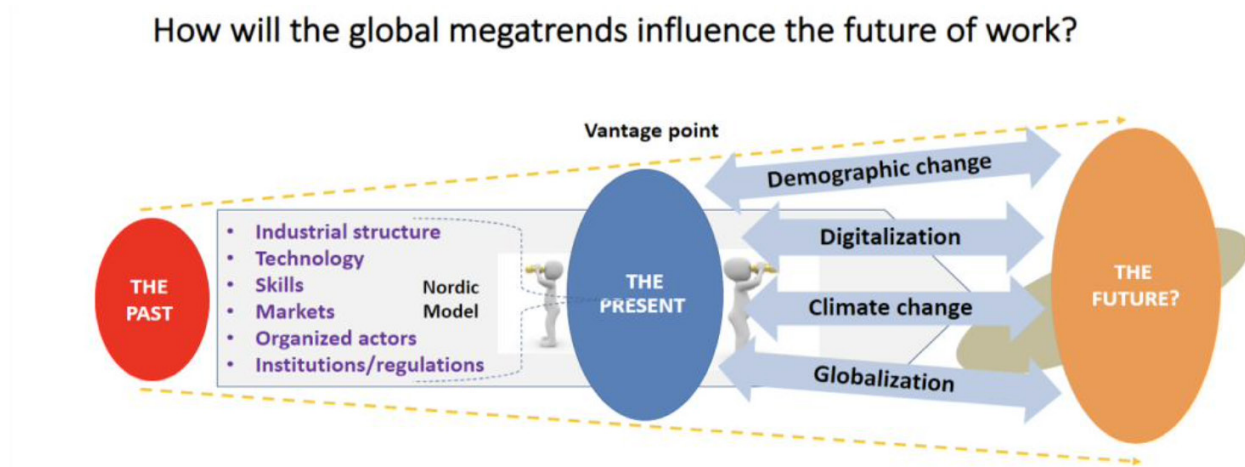
Spajanjem radnika i poslodavaca socijalni dijalog ima dodatnu prednost time što zastupa veliki dio društva; zajedno mogu uspješno odgovoriti na izazove tržišta rada. Socijalni partneri smatraju se ključnim akterima kada je riječ o reformi i modernizaciji društava i gospodarstava. Iza snažnog sektora poput građevinarstva, koji čini temelj gospodarstva u većini partnerskih zemalja projekta SUSODCO, uvijek stoje aktivne organizacije partnera za sektorski socijalni dijalog koje definiraju, promiču i razvijaju socijalni dijalog.

Sektorski socijalni dijalog može igrati ključnu ulogu u pripremi za duboke promjene koje zahvataju tržište rada. Njih će odrediti ključni pokretači koji proizlaze iz globalnih megatrendova koji utječu na građevinsku industriju:

- usvajanje **digitalizacije** gospodarstva i društva paralelno s usvajanjem digitalnih vještina zbog tehnološkog razvoja i inovacija,
- reakcija na **modernizaciju tržišta rada i demografske promjene**,
- nova radna mjesta, novi profili, otvaranje novih radnih mjesta i usklađivanje radnih mjesta na temelju novih politika i strategija EU-a kao odgovor na **klimatske promjene i globalizaciju** itd.

Promjene nam predstavljaju velike izazove, ali i otvaraju nove mogućnosti za socijalni dijalog i ulogu socijalnih partnera u oblikovanju svijeta rada. U okviru SUSODCO-a neke od gore navedenih izazova rješavali smo zajedničkim dvodnevним savjetovanjima i razmjenom informacija na sektorskoj razini i s međunarodnim dionicima. Sve aktivnosti bile su neformalne i usmjerene na jačanje i povećanje kapaciteta socijalnih partnera za uspješno rješavanje tih izazova i pronalaženje usklađenih rješenja u zajedničkom dugoročnom interesu. Nakon što smo izgradili uzajamno povjerenje, otvorene rasprave i iskreni doprinosi govornika potvrdili su koliko dodanu vrijednost donose predstavljena iskustva i rješenja predložena od strane naših kolega. Zaključili smo da su takve aktivnosti korisne i da ih treba nastaviti.

SLIKA 1: TRENUTNI POKRETAČI PROMJENA – GLOBALNI MEGATRENDOVI

Izvor: Johan Røed Steen, Fafo, prezentacija tijekom 1. CBE događaja

Nakon posljedica COVID -19 i nedavnog sukoba u Ukrajini, Konzorcij SUSODCO je priznao i potvrdio da je socijalni dijalog, čak i kada se vodi u izmijenjenom obliku, tj. potpuno online ili u hibridnom obliku, nesporno preživio i ojačao sposobnost socijalnih partnera da djeluju, u konačnici u znak potpore onima koje predstavljaju, odnosno članovima

POZADINA I KONTEKST

Prema statističkom izvješću FIEC-a za 2020., građevinarstvo u EU čini 10,6 % BDP-a EU-a (BDP u EU27 2020. 13,159 milijardi eura, ukupna ulaganja u građevinarstvo u EU27 2020. 1,402 milijarde eura) i 6,2 % ukupne zaposlenosti u EU, s gotovo 13 milijuna zaposlenih u više od 3 milijuna poduzeća. Gotovo 95 % poduzeća ima manje od 20 zaposlenika. Nakon sveukupno pozitivnog učinka u 2019. godini, građevinski sektor imao je dobar početak 2020. godine. Međutim, krajem prvog tromjesečja 2020., situacija zbog COVID-19 teško je pogodila građevinski sektor u mnogim zemljama. Nakon što su zemlje ukinule ograničenja i provele zdravstvene i sigurnosne protokole, radovi su općenito nastavljeni na gradilištima, a tvrtke su imale koristi od zaostataka u narudžbama prije krize zbog Covida. Pandemija COVID -19 izazvala je ekonomsku krizu bez presedana, zbog čega se BDP EU-a u 2020. smanjio za 6,3 %. Građevinski sektor posebno je teško pogođen u drugom tromjesečju 2020. Povjerenje u poslovanje doseglo je najnižu točku u svibnju 2020.

Pandemija COVID - 19 predstavljala je i neviđene izazove za svijet rada. Socijalni partneri i socijalni dijalog odigrali su važnu ulogu u razvoju i podršci provedbenim mjerama za zaštitu zdravlja i sigurnosti te ublažavanje negativnih socijalnih i ekonomskih posljedica pandemije COVID-19, kao i u promicanju otpornosti poduzeća i radnika. Osim toga, socijalni partneri suočili su se s okolnostima koje su značajno promijenile proces nove svakodnevnice za redovite aktivnosti socijalnog dijaloga. S početkom takvog djelovanja shvatili smo da moramo brzo steći digitalne vještine i koristiti nove digitalne alate kako bismo nastavili podržavati naše članove i ispunjavati našu misiju. Aktivnosti SUSODCO-a, koje su bile planirane puno prije pojave pandemije COVID - 19, omogućile su nam da mnoge definirane aktivnosti SUSODCO-a u narednim godinama 2020., 2021. i 2022. godine integriramo u naše redovne aktivnosti koje proizlaze iz uloge socijalnih partnera.

Aktivnosti SUSODCO-a prvenstveno su bile usmjerene na građevinsku industriju koja se neprestano mijenja i prilagođava novim izazovima temeljenim na politikama i strategijama, kao što su uvođenje zelenih površina i digitalizacija našeg društva, migracija, globalizacija, demografske promjene, potreba za povoljnim stanovima i smanjenje energetske siromaštva itd. Sve te promjene imaju veliki utjecaj na građevinsku industriju, njezino tržište rada i naravno njezine radnike. Imajući sve to u vidu, pokrenuli smo ciljanu regionalnu akciju s posebnim naglaskom na zajedničke akcije, kao što su zajedničko istraživanje, regionalni događaji za jačanje kapaciteta i razvoj nove internetske platforme kao dragocjenog resursa za iskustva, rješenja, najbolje prakse i inspiraciju u socijalnom dijalogu.

Bilateralni radni odnosi između predstavnika radnika i organizacija ili poduzeća poslodavaca povezani su s dobrim upravljanjem. Stoga je od ključne važnosti da socijalni partneri imaju nadležnost za preuzimanje svoje zajedničke odgovornosti. SUSODCO je podržao mjere vezane za pandemiju COVID - 19 do 2022. godine. Posebna pažnja posvećena je ciljanim aktivnostima vezanim uz komunikacijske vještine i vidljivost socijalnih partnera ili njihovih aktivnosti, napora i ciljeva, povezanosti s ciljnim skupinama te pokušaju jačanja položaja i percepcije među potencijalnim članovima (pridošlice i oni koji razmatraju članstvo).

PREDGOVOR

Sektor graditeljstva u RH specifičan je po snažnoj i dugoj tradiciji kolektivnog pregovaranja na granskoj razini, koja odlikuje uređene sustave kolektivnog pregovaranja u većini starih članica EU, no u Hrvatskoj predstavlja rijetkost izvan javnog sektora. Kolektivni ugovor za graditeljstvo (KUG) postoji od 1991. g., uz obavezu socijalnih partnera da redovito pregovaraju o njegovim novacijama i prilagodbama uvjetima poslovanja, a zadnje izmjene potpisane su 2020. godine.

Potpisnici ugovora su socijalni partneri Sindikat graditeljstva Hrvatske (SGH) i Hrvatska udruga poslodavaca – Udruga poslodavaca graditeljstva (HUP-UPG).

Postojeći resursi socijalnih partnera ne omogućavaju provedbu dodatnih aktivnosti informiranja i jačanja svijesti radnika i poslodavaca koji nisu njihovi članovi o obavezi primjene i pravnoj snazi KUG-a. Poštivanje odredbi KUG-a je u interesu i države (u suprotnom njegova primjena ne bi bila proširena), te se od 2021. godine plaće iz KUG-a smatraju minimalnim plaćama u građevinarstvu, u okviru nadzora Inspektorata rada i porezne inspekcije.

Istovremeno, uvjeti poslovanja u graditeljstvu u RH značajno su se promijenili tijekom proteklih nekoliko godina. U posljednjih deset godina graditeljstvo je ponovo postalo rastući sektor i to jedan od najpogođenijih nedostatkom radne snage, uslijed rasta javnih i privatnih investicija. Socijalni partneri na novu su situaciju već reagirali dvjema izmjenama kolektivnog ugovora i značajnim povećanjem plaća za sve skupine zanimanja, no to nije dovoljno da odgovori novim izazovima i unaprijedi uvjete rada u dovoljnoj mjeri da bi se riješio problem nedostatka radne snage. Daljnje poboljšanje uvjeta rada, uz redovno pregovaranje o plaćama, zahtijeva proširenje pregovaranja na nova područja i teme koje dosada nisu bile prisutne u kolektivnim ugovorima, ili njima nisu bile detaljno regulirane. Jačanje nadzora primjene Kolektivnog ugovora za graditeljstvo povećat će njegovu učinkovitost u reguliranju radnih odnosa u sektoru, omogućujući socijalnim partnerima sustavne podatke o potrebama radnika i poslodavaca, kao i formuliranje zajedničkih preporuka o unapređenju primjene ali i širenju kolektivnog pregovaranja na nove teme, te povećavajući svijest radnika i poslodavaca o sadržaju i obveznosti primjene KUG-a. SGH i HUP-UPG rade i na pronalasku održivog modela funkcioniranja Zajedničkog povjerenstva za tumačenje i nadzor primjene KUG-a, čija je uspostava i djelovanje predviđeno tekстом samog KUG-a, ali socijalni partneri do sada nisu uspjeli pronaći odgovarajući i financijski održiv model provedbe ove odredbe u praksi.

Kolektivno pregovaranje, kao najučinkovitiji mehanizam reguliranja radnih odnosa i uvjeta rada, izravno je povezano s dvije od tri dimenzije održivog razvoja jer, za razliku od zakonodavnog okvira koji ne može biti dovoljno specifičan niti dovoljno brzo promjenjiv, omogućuje prilagođavanje promjenjivim uvjetima rada i poslovanja koji su potrebni kako bi se istovremeno omogućila fleksibilnost potrebna za održanje konkurentnosti poslovanja (ekonomski razvoj), ali i zaštita i promicanje radničkih prava (socijalni razvoj). Istovremeno, kolektivno pregovaranje je i važan dio odgovora na klimatske promjene (zaštita okoliša), jer omogućuje učinkovito reguliranje socijalnih utjecaja mjera zaštite okoliša, odnosno pravednu tranziciju prema niskouglijučnoj ekonomiji.

Jasenska Vukšić, Predsjednica, SGH

O PROJEKTU SUSODCO

Uvođenje kratkih mjera: financirano iz poziva Glavne uprave za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje u 2019.

Trajanje

ožujak 2020. - svibanj 2022.

Cilj

provesti mjere za promicanje socijalnog dijaloga na sektorskoj razini u skladu s člankom 154. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) te promicati i razvijati europski socijalni dijalog u različitim dimenzijama razmjene informacija, savjetovanja, pregovora i zajedničkog djelovanja.

Glavni je cilj projekta SUSODCO izgradnja i jačanje kapaciteta nacionalnih (međusektorskih i/ili sektorskih) socijalnih partnera za bolje sudjelovanje u europskom socijalnom dijalogu ili njegov učinkovitiji doprinos europskom socijalnom dijalogu, posebno u državama članicama u kojima je socijalni dijalog nerazvijen, npr. putem informativnih i edukacijskih seminara kojima je cilj razviti pravnu stručnost ili organizacijske/administrativne vještine ili povećati broj članova i predstavnika.

Metodologija

Pristup odozdo prema gore, od nacionalnih sektorskih socijalnih partnera do europskih sektorskih socijalnih partnera. Teoretska (4 tematska izvješća) i terenska istraživanja (4 zajednička regionalna događanja za jačanje kapaciteta s izražavanjem stavova koje organiziraju 4 različite zemlje).

Novi digitalni alati za suradnju koji se koriste na zajedničkim događanjima za podršku razmjeni informacija u nacionalnom i međunarodnom socijalnom dijalogu: MIRO, ZOOM, MENTIMETER, razvijen je novi digitalni alat - nova sektorska internetska platforma kao tražilica dobrih praksi i inspiracija za vođenje socijalnog dijaloga.

Aktivnosti

- Mjere za širenje, promicanje, praćenje i ocjenjivanje aktivnosti i ishoda europskog socijalnog dijaloga, npr. putem europskih ili nacionalnih događaja, uzajamnog učenja ili recenzija, studija i (papirnatih ili elektroničkih) publikacija (uključujući prijevod);
- Mjere za poboljšanje koordinacije, funkcioniranja i učinkovitosti europskog socijalnog dijaloga, među ostalim utvrđivanjem i razvojem zajedničkih pristupa odbora za socijalni dijalog, kao što su razmjena dobre prakse i povezani događaji zajedničkog osposobljavanja.

Ciljne skupine:

- Nacionalni sektorski socijalni partneri građevinskog sektora (organizacije poslodavaca i sindikati)
- Organizacije poslodavaca (EO) i sindikati (TU) izravno ili neizravno uključeni u industrijske odnose
- Europski socijalni partneri građevinskog sektora, krovni socijalni partneri
- Predstavnici zemalja u odborima za socijalni dijalog za građevinsku industriju i druge strane uključene u socijalni dijalog (tijela javne vlasti itd.).
- Druge strane uključene u socijalni dijalog (na razini EU-a i na nacionalnoj razini)
- Opća javnost

Konzorciji partnera:

ORGANIZACIJA (akronim)	BR.	DRŽAVA	VRSTA ORGANIZACIJE	KATEGORIJA PARTNERA	FAZA KOJA DOVODI DO
CCIS CCBMIS (slov. GZS ZGIGM)	1	SLOVENIJA	EO	Podnositelj zahtjeva	upravljanje, širenje i koji doprinosi svim
SDGD	2	SLOVENIJA	TU	Ko-podnositelj zahtjeva	koji doprinosi svim
SGH	3	HRVATSKA	TU	Ko-podnositelj zahtjeva	koji doprinosi svim
PEDMEDE	4	GRČKA	EO	Ko-podnositelj zahtjeva	iskorištavanje i koji doprinosi svim
OSEOK	5	CIPAR	EO	Ko-podnositelj zahtjeva	koji doprinosi svim
ÉVOSZ	6	MAĐARSKA	EO	Ko-podnositelj zahtjeva	koji doprinosi svim
ÉFEDOSZSZ	7	MAĐARSKA	TU	Ko-podnositelj zahtjeva	koji doprinosi svim
BCC (in bulgarian KSB)	8	BUGARSKA	EO	Ko-podnositelj zahtjeva	provedba
FCIW PODKREPA	9	BUGARSKA	TU	Ko-podnositelj zahtjeva	koji doprinosi svim
ITPIO	10	BUGARSKA	NVO	Ko-podnositelj zahtjeva	pripremne i koji doprinosi svim
EFBWW	11	BELGIJA	TU krovna udruga koja pokriva EU	Ko-podnositelj zahtjeva	koji doprinosi svim
FIEC		BELGIJA	EO krovna udruga koja pokriva EU	Podržavatelj	koji prisustvuje projektnim događanjima, širenje
AIEP		BELGIJA	PARITARSKA krovna organizacija koja pokriva EU,	Podržavatelj	koji prisustvuje projektnim događanjima, širenje
OZS (član udruženog MSP-a)		SLOVENIJA	EO	Suradnik	koji prisustvuje projektnim događanjima, širenje
HUP UPG		SLOVENIJA	EO	Podržavatelj	koji prisustvuje projektnim događanjima, širenje
OMTSIM		GRČKA	TU	Suradnik	koji prisustvuje projektnim događanjima, širenje
SEK		CIPAR	TU	Suradnik	koji prisustvuje projektnim događanjima, širenje

Partneri održavaju devet sastanaka konzorcija (četiri redovna i pet dodatnih) na kojima se raspravlja o akcijskom programu rada SUSODCO-a, upravljanju, koordinaciji, komunikaciji i tijeku rada. Osim sastanka konzorcija, organizirana su četiri događanja za jačanje kapaciteta, jedna završna konferencija na razini EU-a i šest nacionalnih konferencija (po jedna u svakoj zemlji projekta).

PUTOVANJE KROZ SUSODCO ISTRAŽIVANJE

U sklopu akcije SUSODCO, konzorcij je, zajedno s podupirateljima i pridruženim partnerima, proveo različite tematske teoretske studije i terenska istraživanja u 2020. godini, koje je proveo ITPIO. Korišteni su razni instrumenti: upitnici, intervjui, ankete itd. Izrađena su četiri tematska izvješća o sljedećim temama:

- Mapiranje stanja održivog razvoja u regiji srednje i istočne Europe, nacionalne inicijative i aktivnosti održivog razvoja,
- Stručni pregled: Utvrđivanje i procjena utjecaja prošlih i tekućih velikih sektorskih projekata održivog razvoja i inicijativa koje se financiraju izvan EU-a,
- Unutarnja i vanjska komunikacija EO-a i TU-a u 6 država članica EU-a koje sudjeluju,
- O kadrovskim kapacitetima partnera održivog razvoja.

1. istraživačko izvješće – Pregled statusa socijalnog dijaloga u građevinskom sektoru u regiji jugoistočne EU (Bugarska, Hrvatska, Cipar, Grčka, Mađarska, Slovenija)

U izvješću se ističe stanje sektorskog socijalnog dijaloga (SD) u svih 6 zemalja projekta i odražava se sektorski europski socijalni dijalog, koji se sastoji od dva socijalna partnera, EFBWW-a i FIEC-a. Isti se udubljuje u višegodišnji akcijski program za sektorski europski socijalni dijalog u graditeljstvu 2020.-2023. i traži trenutačna nacionalna sektorska pitanja održivog razvoja koja je potrebno riješiti. Prikupljene informacije bile su zanimljive. To nam je pomoglo da bolje razumijemo složenost takvih SD institucija.

Prioritetne teme socijalnog dijaloga koje su identificirali socijalni partneri:

- Rješavanje problema nedostatka vještina (zbog digitalizacije, uvođenje zelenih površina u građevinskoj industriji).
- Obrazovni sustav i politika (transparentnost nacionalnih kvalifikacija, usporedba kvalifikacija iz baza podataka, olakšavanje međusobnog priznavanja kvalifikacija i sl.)
- Zapošljavanje mladih ljudi u građevinski sektor i pružanje podrške njihovim karijerama
- OSH - sigurnost i zdravlje na radu (uključujući alate za procjenu rizika, digitalne prateće alate, novu osobnu zaštitnu opremu, zaštitu podataka itd.)
- Postavljanje radnika
- -Starenje radne snage
- Suočavanje s neprijavljenim radom
- Ulasci iz trećih zemalja u građevinsku industriju (i radnika i poduzeća)
- Ekonomski oporavak građevinske industrije (kao rezultat krize uzrokovane COVID -19)
- Javna nabava i SD
- Paritarni fondovi kao solidan i dobro osmišljen model za partnere sektorskog socijalnog dijaloga koji upravljaju zajedničkim područjima interesa.

U izvješću se ističu slični problemi u suradnji socijalnih partnera u 6 zemalja sudionica projekta. Cijelo izvješće pročitajte ovdje:

2. istraživačko izvješće – Ciljevi i pregled ključnih inicijativa i projekata u vezi sa socijalnim dijalogom u graditeljstvu u EU u razdoblju 2010. - 2020

Ovo se izvješće usredotočuje na opremanje socijalnih partnera uvidima, najboljim praksama, znanjima i iskustvima koja su im potrebna za poboljšanje njihovih kapaciteta za olakšavanje učinkovitih industrijskih odnosa (radni odnosi) u regiji srednje i istočne Europe. Partneri projekta prikupili su i izvijestili o najboljim inicijativama i projektima međusektorskog /sektorskog socijalnog dijaloga na koje su naišli.

Projekti/inicijative OR-a podijeljeni su u 3 područja od interesa, pri čemu svako područje ima potkategorije, a neka od istih obuhvaćaju više tema:

- **Socijalno** – VET i mladi, OSH (uključujući alate za procjenu rizika OSH-a i digitalizaciju prema poboljšanju istog, nove OZO-e, napredne alate za OSH i osobne zdravstvene uređaje - zaštita podataka, osposobljavanje predstavnika OSH-a itd.), zapošljavanje (Bolja ravnoteža između rada i života, Poboljšanje uvjeta na radnom mjestu, Zapošljavanje radnika, Starenje radne snage, Ulasci iz trećih zemalja u građevinsku industriju, radnici i tvrtke, Suzbijanje neprijavljenog rada, Zaštita radnih mjesta na gradilištu itd.)
- **Ekonomski i pravni** (Ekonomsko ponovno pokretanje, Paritarni fondovi, Javna nabava i SD, Kolektivni ugovori o radu, itd.)
- **Jačanje kapaciteta** (jačanje kapaciteta za komunikaciju i medijski marketing, jačanje kapaciteta osoblja, kapaciteta za članstvo itd.)

Glavni zaključci istraživanja bili su da je najveći broj projekata/inicijativa - 40 - prijavljen u potkategoriji Zapošljavanje društvenog sektora od interesa i u podkategoriji VET i mladi - 37 - u istom sektoru. U podkategoriji Socijalna sigurnost i zaštita na radu prijavljena su 23 projekta, u kategoriji Ekonomija i pravo 21 projekt/inicijativa i u kategoriji Jačanje kapaciteta 24 projekta/inicijative. Naslovi projekata/inicijativa po organizacijama, uz financiranje, godine provedbe i poveznice nalaze se u Prilogu 1. Izvješća, a ukupan broj projekata/inicijativa koje su prijavile PP-ovi bio je 85, a navedeni su u Prilogu 2.

Rezultati su korišteni za pokretanje novog prilagođenog produkta, platforme SUSODCO, koji je razvijen tijekom razdoblja 2021.-2022. godine. Internetska platforma SUSODCO osmišljena je kao tražilica koja će nacionalnim sektorskim organizacijama SD i posebno njihovim pregovaračkim skupinama omogućiti učinkovitu i djelotvornu suradnju u području SD, podizanje svijesti o ključnim sektorskim pitanjima, promicanje obuka, privlačenje članova, ulaganje u jačanje kapaciteta, stvaranje sinergija i konačno promicanje dijaloga o SD-u u budućnosti. Cijelo izvješće pročitajte ovdje:

3. istraživačko izvješće – Pregled unutarnje i vanjske komunikacije organizacija poslodavaca i sindikata u graditeljstvu u regiji jugoistočne EU

U izvješću su navedene informacije o vještinama i praksama unutarnje i vanjske komunikacije sektorskih socijalnih partnera u šest zemalja EU-a koje sudjeluju. Za ispitanike, odnosno predstavnike projektnih partnera, ponovno je pripremljen polustrukturirani, višeznačni, računalni upitnik za ispunjavanje (17 pitanja podijeljenih u 7 različitih tematskih skupina)..

7 tematskih skupina Pitanja o vještinama i praksama sektorskih socijalnih partnera

1. Vidljivost, komunikacijske prakse i uspješne komunikacijske kampanje.
2. Vanjski komunikacijski plan.
3. Metode informiranja kolega o važnim događajima na SD-u.
4. Ciljna publika za SD.
5. Komunikacijski kanali za vanjsku komunikaciju.
6. Komunikacijski alati za unutarnju i vanjsku komunikaciju.
7. Sudjelovanje predstavnika organizacija u obuci o PR-u i komunikaciji, proračunu za komunikacijske svrhe i drugim temama.

Ključni rezultati istraživanja

Rezultati odgovora uvelike se razlikuju od zemlje do zemlje, odražavajući specifičnu i posebnu gospodarsku, društvenu, političku i kulturnu situaciju koja karakterizira svaku zemlju. Općenito, ne samo da se partnerske organizacije razlikuju u svojoj sposobnosti da provode komunikacijske pristupe na razini poduzeća kako bi podržale procese održivog razvoja, već imaju i različite izazove u pogledu svojih komunikacijskih kapaciteta te bi trebale zauzeti različite pristupe pri provedbi svojih internih i eksternih komunikacijskih procesa.

Rezultati istraživanja ukazali su na neke uobičajene nedosljednosti i nedostatke u vještinama koji bi mogli utjecati na aktivnosti i uspjehe SD-a. Jedan od primjera je nedostatak razumijevanja mnogih ispitanika da se komunikacijski planovi logički temelje na komunikacijskim politikama i strategijama. Stoga socijalni partneri iz šest zemalja uključenih u projekt SUSODCO trebaju poboljšati svoje postojeće komunikacijske prakse.

Neki od događaja jačanja kapaciteta trebali bi se usredotočiti na pojašnjenje dobre komunikacijske politike, strategije i plana te na poboljšanje postojećih komunikacijskih praksi, npr. bolje korištenje različitih komunikacijskih alata i kanala, umrežavanje, zapošljavanje članova, razvijanje sposobnosti pisanja snažnih poruka za različite komunikacijske kanale, olakšavanje komunikacijskih alata itd. Iz ankete je proizašao i negativan aspekt - za predstavnike većine projektnih partnera do sada nije organizirana obuka o SD-u. Naposljetku, socijalni partneri koji sudjeluju u projektu suočavaju se s izazovima povezanim sa stagnacijom ili padom članstva te bi trebali postati proaktivniji u zadržavanju članova i privlačenju (zapošljavanju) novih.

Nalazi su korišteni za pripremu događaja izgradnje kapaciteta u 2021. godini. Cijelo izvješće pročitate ovdje:

4. istraživačko izvješće – Kapaciteti organizacija socijalnih partnera za provedbu socijalnog dijaloga u građevinarstvu u regiji jugoistočne EU

U izvješću su opisani rezultati upitnika za samoprocjenu kapaciteta socijalnih dijaloga organizacija socijalnih partnera u građevinarstvu. Cilj istraživanja bio je utvrditi kadrovske kapacitete partnera kako bi se odredio okvir za aktivnosti koje će se razvijati u okviru projekta SUSODCO.

Izvješće sadrži rezultate ispitanika o različitim pitanjima koja se odnose na 5 različitih profila kompetencija, kao što su komunikacija, upravljanje, digitalno umrežavanje i zagovaranje te upravljanje krizama. Izvješće pruža cjelovitu sliku za svaku zemlju uključenu u projekt, koja se može koristiti za definiranje puta obuke koji će se razviti i zatim provesti u svakoj zemlji sudionici.

Skupine vještina za koje su predstavnici socijalnih partnera proveli samoprocjenu:

- komunikacija
- upravljačke vještine
- digitalne vještine
- vještine umrežavanja i zagovaranja
- suočavanje s krizama

Odgovori ciljanih primatelja korišteni su za usporedbu podataka između različitih sposobnosti svake partnerske zemlje. Općenito, utvrđeno je da svaka zemlja ima drugačiji profil i procjenu sposobnosti koje je potrebno poboljšati te da neki nacionalni socijalni partneri za održivi razvoj imaju bolje mogućnosti socijalnog dijaloga od drugih. Rezultati su korišteni za pripremu događaja izgradnje kapaciteta u 2021. godini.

POKLONI MANIFESTACIJA IZGRADNJE REGIONALNIH KAPACITETA

Tijekom provedbe projekta SUSODCO, partneri su organizirali 4 međusobno povezana regionalna događaja za izgradnju kapaciteta (CBE) s ciljem opremanja partnera za socijalni dijalog u zemljama sudionicama s kritičnim kapacitetima za potporu industrijskim odnosima u središnjoj i jugoistočnoj Europi. Organizirani su u 4 europske zemlje, Hrvatskoj, Mađarskoj, Grčkoj, Cipru, a zajednički su ih organizirali TU i EO. Fizička događanja su planirana, no planovi su se morali promijeniti zbog pandemije, a svaki odgovorni partner je trebao brzo da nauči kako organizirati online događanja. I organizatori i sudionici definitivno su osjetili „toplotu“ virtualnog svijeta - virtualne prezentacije, virtualni timski rad, virtualnu komunikaciju, virtualni brainstorming, virtualne pauze za kavu i neizbježne tehničke izazove. Najvažnije je da je tim SUSODCO-a naučio te nove vještine i informacije te se morao brzo prilagoditi novom okruženju. Iako su sva četiri događaja bila izazovna i tehnički složena, bila su izvor aktualnih informacija o aktualnim trendovima u socijalnom dijalogu, čvorište za dobre ideje i razmjenu najboljih praksi, te mnoge lekcije koje su naučene kroz učenje kroz rad. Zajednički projektni događaji održani su u prosincu 2020., travnju 2021., lipnju 2021. i studenom 2021.

Što su partneri učinili kako bi poboljšali strateško planiranje i komunikacijske vještine nacionalnih partnera za socijalni dijalog u građevinskom sektoru u Bugarskoj, Hrvatskoj, Cipru, Grčkoj, Mađarskoj i Sloveniji? Partneri iz Hrvatske, Mađarske, Bugarske i Cipra održali su 4 uzastopna i međusobno povezana virtualna događaja o glavnim temama socijalnog dijaloga. Teme svakog događaja bile su vođene istraživačkim nalazima 2. faze projekta SUSODCO, koji su otkrili značajne praznine u komunikacijskim i pregovaračkim vještinama partnera, kao i njihovom poznavanju trenutnih gospodarskih i pravnih promjena koje utječu na industrijske odnose diljem Europe. Događanja su uglavnom bila usmjerena na socijalne partnere u građevinskom sektoru iz zemalja sudionica, ali i na sindikate, organizacije poslodavaca i druge partnere za socijalni dijalog na regionalnoj i europskoj razini. Odabrane teme bile su prikladne za generalne menadžere, HR savjetnike, pravne savjetnike i službenike, članove pregovaračkih skupina, stručnjake i druge uključene u industrijske odnose u građevinskom sektoru.

Svaki SUSODCO događaj privukao je (u virtualnom događaju) između 60 i 90 sudionika iz više od deset europskih zemalja. Svi CBE-ovi slijedili su istu strukturu, podijeljenu u dvije sesije, seminare i radionice, koje su zajedno trajale dva i pol dana. Na seminarima su istaknuti panelisti objasnili najnovije trendove u europskom socijalnom dijalogu, a atraktivni treneri poboljšali su komunikacijske i digitalne vještine sudionika. Na radionicama su se sudionici okupili na interaktivnim sesijama, igrama uloga i atraktivnim scenarijima kako bi uvježbali svoje novostečeno znanje. Za isporuku događaja morali smo prijeći sa sastanaka licem u lice na online događaje (2 puta) ili hibridne događaje (2 puta, prisutni su nacionalni socijalni partneri i govornici). Za ovaj pristup, odgovarajući partner je morao testirati i odabrati odgovarajuću platformu za organiziranje događaja (Zoom mrežne događaje, Teams, GoToMeeting, Cisco WebEx Events, MEET GOOGLE itd.), a zatim steći nove tehničke (digitalne) vještine za pokretanje i korištenje platforme i njezinih značajki događaja. Dovedeni su vanjski stručnjaci kako bi podržali IT događaj, testirana je i korištena usluga više tumača, vanjskim govornicima su bile potrebne pripreme prije CBE događaja itd., sudionicima su bile potrebne upute i smjernice prije događaja. Za takve događaje odgovornim partnerima trebalo je mnogo više resursa, osoblja i vremena.

DOGAĐAJI JAČANJA KAPACITETA SUSODCO-A NA PRVI POGLED

1. CBE: HRVATSKA, 9. i 16. prosinca 2020.

Domaćin prvog CBE-a, održanog u prosincu 2020., bio je Sindikat graditeljstva Hrvatske (SGH). Bio je posvećen najnovijim trendovima i budućnosti socijalnog dijaloga. Podaci prikupljeni tijekom prvog istraživanja SUSODCO-a, a koji su uključeni u prvo izvješće poslužili su kao osnova za organizaciju prvog događanja jačanja kapaciteta (CBE) u Zagrebu (u hibridnom načinu rada). Tijekom radionice partneri su radili u nacionalnim skupinama kako bi integrirali višegodišnji program socijalnog dijaloga u svoje nacionalne planove održivog razvoja i utvrdili zajedničke nacionalne prioritete održivog razvoja. Ovaj dokument predstavlja osnovu za kampanju SD-a na nacionalnoj razini za svaku partnersku zemlju. Budući da je prvi virtualni događaj sa simultanim prevodenjem, prvi CBE bio je veliki izazov za organizatore, ali i izvor dobrih iskustava, povjerenja u naš rad i inspiracije za buduće događaje. Na seminaru su predstavljeni najvažniji aspekti budućnosti građevinske industrije s gledišta europskog socijalnog dijaloga.

Konferencija je bila usredotočena na glavne rezultate istraživačke faze projekta SUSODCO, koji je naglasio izazove socijalnog dijaloga u građevinarstvu u Bugarskoj, Hrvatskoj, Cipru, Grčkoj, Mađarskoj i Sloveniji. Glavni govornici vodećih europskih institucija potom su objasnili međunarodni kontekst socijalnog dijaloga i predstavili najnovija kretanja u digitalizaciji građevinskog sektora, produktivnosti na radnom mjestu i koristi socijalnog dijaloga za građevinsku industriju. Neki od panelista na skupu su: Werner Buelen iz Europske federacije građevinskih i drvnih radnika, Jukka Ahtela - bivša članica Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Johan Røed Steen iz FAFO Instituta za rad i socijalna istraživanja i Alexandra Kaydzhyska iz Europske asocijacije partnerskih institucija.

Naglasci 1. seminara SUSODCO:

- Budućnost gradnje bit će određena digitalizacijom. Digitalizacija i zeleno gospodarstvo idu ruku pod ruku. Gradilište će se sve više digitalizirati.
- Za 10 godina, sadašnji tradicionalni građevinski sektor će se u potpunosti promijeniti kao koncept i model, jer se nove tehnologije uvode mnogo bržim tempom.
- Trenutni pokretači promjena, tzv. globalni megatrendovi, su digitalizacija, globalizacija, demografske promjene i klimatske promjene, koje imaju značajan utjecaj na pojedine gospodarske sektore.
- Modernizacijom infrastrukture, obnovom zgrada i uvođenjem novih zahtjeva za energetske učinkovitosti povećat će se i potražnja za radnom snagom i zelenim zgradama te potražnja za radnicima s novim vještinama.
- Podrška između zemalja i snažan socijalni dijalog na europskoj razini važni su za prevladavanje negativnih aspekata promjena.
- Suvremeni socijalni dijalog mora uključivati radnike, jer inovacije ne mogu biti potpune bez njihova doprinosa.
- Sredstva osiguravaju učinkovite sustave socijalne zaštite i bave se negativnim socijalnim aspektima koje gospodarske promjene imaju na tržištu rada.

Nakon fascinantne prve sesije, socijalni partneri ponovno su se sastali u jednom tjednu, 16. prosinca 2020., na radionici na kojoj su predstavnici poslodavaca i zaposlenika imali interaktivne rasprave i razmišljali o tome kako integrirati program europskog socijalnog dijaloga u vlastite nacionalne višegodišnje programe socijalnog dijaloga. Šest nacionalnih skupina utvrdilo je svoje nacionalne prioritetne teme održivog razvoja za razdoblje 2021. - 2023.

Sažetak zajedničkih sektorskih prioriteta održivog razvoja za šest zemalja projekta i njihove sektorske socijalne partnere za razdoblje 2021. - 2023. namijenjen je:

- **Bugarska:** VET i Europski zeleni dogovor, digitalizacija, upućeni radnici i neprijavljeni rad
- **Grčka:** VET, digitalizacija, uspostava paritarnog fonda u građevinarstvu
- **Mađarska:** VET: Promocija građevinskih zanimanja, OSH, Digitalizacija, Minimalna naknada za građevinski rad
- **Hrvatska:** Kolektivni ugovori, OSH, radno vrijeme i neprijavljeni rad
- **Slovenija:** VET: Privlačnost građevinske industrije i mladih, jačanje, jačanje i promicanje industrijskih odnosa u građevinarstvu na svim razinama, poboljšanje funkcioniranja tržišta rada
- **Cipar:** VET, OSH, Utjecaj Zelenog dogovora EU na treće zemlje

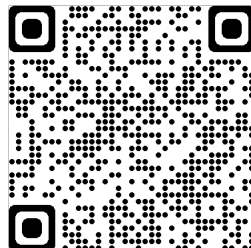
Ovaj dokument, izrađen u sklopu prvog CBE-a, predstavlja šest glavnih tema nacionalnog socijalnog dijaloga i čini okosnicu buduće inicijative za socijalni dijalog (dizajn kampanje) i akcijskih planova u svakoj partnerskoj zemlji, koji se također odražavaju u okviru komunikacije socijalnih dijaloga socijalnih partnera. Komunikacijske strategije i planovi zatim su se razvijali korak po korak unutar sljedećih CBE-a, također uz potporu stručnjaka za odnose s javnošću i medije na nacionalnoj razini.

Virtualni timski rad SUSODCO partnera u ovom CBE-u omogućio je najnoviji alat za online suradnju Miro. Rasprave o važnim pitanjima socijalnog dijaloga na nacionalnoj razini ilustrirane su otmjenim dizajnom bilješki Miro. Od sudionika, podijeljenih u nacionalne skupine organizacija poslodavaca i sindikata, zatraženo je da neovisno ocijene glavne izazove socijalnog dijaloga u građevinskom sektoru u svojim zemljama. Na temelju tih rezultata socijalni partneri identificirali su glavna nacionalna pitanja s najvećim potencijalom za suradnju između svih nacionalnih dionika u sektoru. Aplikacija se pokazala kao tehnički nešto kompliciranija za neke od sudionika, ali za druge je bila izvor inspiracije i korisna vještina za učenje.

Na događaju izgradnje kapaciteta u prosincu 2020. godine prikupljene su povratne informacije od partnera i sudionika događaja putem alata MIRO. U nastavku predstavljamo rezultate alata MIRO koji prikazuju povratne informacije sudionika o razmatranom sadržaju.

ŠETNJA GALERIJOM MIRO: Pogledajte prilike iz različitih skupina i zemalja. Koje ste spoznaje iznijeli iz današnje radionice?

- ...puno mjesta za SD poboljšanje...
- ...dobri primjeri iz inozemstva pokreću ideje...
- ...zanimljiv način razmjene informacija...
- ...dobri razgovori i puno izazova...
- ...obje strane prepoznaju zajedničke interese i teme...
- ...slične zabrinutosti među dionicima i zemljama...
- ...različiti nacionalni prioriteti...
- ...zajednički ciljevi između zaposlenika i poslodavaca...
- ...važnost suradnje s dionicima...
- ...iz dana u dan sve više napredujemo zajedno...
- ...zanimljiva razmjena iskustava i misli...
- ...prioriteti nisu uvijek slični, ali je dobar način da saznate...
- ...lijep način rada i suradnje...
- ...potvrda da EO i TU u Bugarskoj dijele zajedničke vrijednosti i bore se za bolje...
- ...razvoj podružnice...

2. CBE: MAĐARSKA, 15. i 21. travnja 2021.

U travnju 2021. mađarski partneri - Nacionalna udruga mađarskih građevinskih izvođača (EVOSZ) - organizirali su drugu konferenciju CBE o važnosti komunikacijske strategije za učinkovit socijalni dijalog. Rezultat radionice bila je koncepcija jedinstvenog ključnog pristupa za nacionalne partnere za socijalni dijalog o nacionalnoj komunikacijskoj strategiji SD. Podaci prikupljeni tijekom drugog istraživanja SUSODCO stola i uključeni u drugo izvješće poslužili su kao osnova za organizaciju drugog događanja izgradnje kapaciteta (CBE) u Budimpešti (u hibridnom načinu rada).

Dvodnevni događaj, koji je bio usmjeren na TU-e i EO-e iz svih partnerskih zemalja, bio je usredotočen na ključne aspekte komunikacijske strategije i plana, s naglaskom na čimbenike uspjeha, kao i na radionicu za partnere koji su se bavili utvrđenim nedostacima vještina SD-a i čiji je cilj bio opremiti organizacije socijalnih partnera u građevinskom sektoru u šest zemalja projekta SUSODCO kritičnim kapacitetima za olakšavanje SD-a te učinkovitih i učinkovitih radnih odnosa u istočnoj, središnjoj i jugoistočnoj Europi.

S obzirom na trend koji se pojavio u istraživačkim radovima da su komunikacijske vještine ono što partneri najviše žele poboljšati, drugi virtualni CBE bio je posvećen temi: „Komunikacijska strategija za učinkovit socijalni dijalog”, koja se održala od 15. do 21. travnja 2021. Događaj je bio usredotočen na dobru staru Strategiju plavog oceana, primijenjenu na područja održivog razvoja i iz perspektive poslodavaca i zaposlenika. Osim toga, europske organizacije poslodavaca i zaposlenika predstavile su ključne aspekte svojih komunikacijskih strategija u građevinskom sektoru s nacionalnog i međunarodnog aspekta koji se mogu koristiti kao najbolja praksa. Neki od govornika na skupu bili su: Tom Deleu iz Europske federacije građevinara i drvoprerađivača, Christine Le Forestier iz Europske federacije građevinske industrije i János Bene iz konzultantske tvrtke Generatív Kft.

Naglasci 2. seminara SUSODCO prikazani su u nastavku

- Ključ uspješne komunikacije u socijalnom dijalogu leži u definiranju ciljeva, ciljeva, uloga tima i odgovornosti za donošenje odluka.
- Digitalne publikacije postaju učinkovitije i utjecajnije za različitu publiku.
- Kanali društvenih medija danas postaju sve važniji za poduzeća. Twitter je najvažniji za svakodnevnu komunikaciju, LinkedIn za profesionalnu komunikaciju i YouTube za dijeljenje kratkih filmova i video poruka.
- Uspješne organizacije su one čiji se rezultati temelje na stalnoj komunikaciji, učinkovitoj suradnji i dobrom ugledu.
- Strategija plavog oceana učinkovit je alat za strateško planiranje koji se lako može primijeniti na socijalni dijalog. Cilj stručne prezentacije bio je istražiti načine preispitivanja strategije socijalnih partnera korištenjem koncepta “plavog oceana” i njegove inherentne paradigme vrijednosne inovacije kao alternative tradicionalnom razmišljanju o konkurentskoj strategiji.
- Danas je važno razmišljati kreativno i inovativno, vidjeti drugačije ono što drugi vide na isti način, ići dalje od tradicionalnog razmišljanja, biti hrabar za uspjeh bez straha od neuspjeha!

Nakon što su imali malo vremena za razmišljanje o zanimljivim alatima strateškog razmišljanja predloženim na prvoj sesiji skupa, socijalni partneri okupili su se na drugoj virtualnoj radionici kako bi razmotrili i osmislili glavne strateške aspekte komunikacijske strategije SD u svakoj zemlji. Nakon kratke obuke o ključnim komponentama komunikacijske strategije, šest nacionalnih timova razmijenilo je ideje za svoje nacionalne komunikacijske strategije na temelju svojih srednjoročnih planova za socijalni dijalog. Svaki tim su podržali njihovi vanjski PR stručnjaci i stručnjaci za komunikaciju te su radili kao grupa.

3. CBE: BUGARSKA, 28. i 29. lipnja 2021.

Treći događaj održan u lipnju 2021. godine, čiji je domaćin Bugarska građevinska komora (BCC) u suradnji s Federacijom građevinarstva, industrije i vodovoda Podkrepa (FCIW - PODKREPA), bio je posvećen digitalizaciji gospodarstva u okviru socijalnog dijaloga i programa digitalnih vještina. Na kraju su sudionici (socijalni partneri) naučili kako pisati uspješne digitalne komunikacijske poruke za različite komunikacijske kanale i koje različite alate mogu koristiti u tu svrhu te kako najbolje iskoristiti potencijal novih alata.

Ponovno smo ciljali TU-e i EO-e iz svih partnerskih zemalja. S obzirom na važnost digitalizacije, koja se navodi kao jedan od puteva oporavka nakon pandemije, ne čudi da je ovom aktualnom pitanju posvećena cijela CBE. Prvo zasjedanje 3. konferencije CBE-a bilo je usredotočeno na digitalizaciju s gledišta europskog socijalnog dijaloga i njegov utjecaj na sljedeće ključne elemente - zapošljavanje, plaće, strukovno obrazovanje i osposobljavanje (osposobljavanje i prekvalifikacija), radne uvjete i sukobe. Novi element dodan ovom događaju bilo je prilagođeno osposobljavanje u digitalnim vještinama primjenjivim na socijalni dijalog. Obuhvaćene su sljedeće teme: učinkovito širenje sadržaja socijalnog dijaloga i odgovarajućih kanala (web stranice, društvene mreže, mediji i druge platforme), digitalni marketing, upravljanje društvenim mrežama i savjeti za pisanje sadržaja za različite medijske kanale. Neki od govornika na skupu bili su: Lubomir Kačamakov - potpredsjednik FIEC-a, Vasil Kirov - izvanredni profesor na Institutu za proučavanje društava i znanja, te Mihail Mihailov iz Nacionalnog instituta za mirenje i arbitražu.

Naglasci 3. seminara SUSODCO prikazani su u nastavku

- Digitalna revolucija značajno je promijenila gospodarstvo svake zemlje. Također utječe na socijalni dijalog u građevinskom sektoru promjenom pravila igre.
- Europski socijalni partneri potiču svoje članove u nastojanjima da digitaliziraju građevinski sektor, koji je vrlo radno intenzivan i još uvijek koristi tradicionalne metode gradnje.
- Posljednjih godina bilo je pesimističnih scenarija da će roboti uskoro preuzeti radna mjesta, ali taj trend ima i suprotan učinak - kao rezultat digitalizacije, pojavljuju se atipična radna mjesta i nova zanimanja koja mijenjaju tržište rada.
- Digitalizacija će donijeti mnoga nova zanimanja na tržištu rada, što zahtijeva određene odgovore i djelovanja socijalnih partnera - predviđanje promjena i analizu njihova učinka, razvoj strategija za prilagodbu profesionalnih vještina novim tehnologijama, razvoj vještina za nova zanimanja.
- BIM je proces koji se odnosi na razmjenu podataka između svih strana uključenih u proces izgradnje i ima značajan utjecaj na uvjete rada tijekom projektiranja, provedbe projekta i rada zgrada.
- Robotika u konstrukciji dovela bi do uporabe uređaja koji izvode ponavljajuće procese, kao što je podizanje teških predmeta i njihovo postavljanje na točne koordinate. Ovi roboti mogu pridonijeti sigurnijoj i bržoj izgradnji, smanjujući troškove i pružajući prilike osobama s invaliditetom.
- Razvoj umjetne inteligencije i robotike u bilo kojoj industriji izaziva bojazan da će mnogi ljudi izgubiti posao i biti zamijenjeni pametnijim algoritmima ili robotima, ali u građevinskoj industriji te su tehnologije tražene zbog nedostatka osoblja, pa se u tom sektoru mogu očekivati veće plaće.
- Digitalna revolucija postavlja nove zahtjeve u svakodnevnoj poslovnoj komunikaciji. Digitalne poruke i online sadržaji oblikuju naš svakodnevni profesionalni život, gdje digitalne vještine i znanje o modernim komunikacijskim alatima, posebice društvenim medijima, postaju sve važniji.

Neki korisni alati za planiranje, upravljanje i izvođenje kampanja društvenih partnera

Izvor: M. Mihailova, PR stručnjak, prezentacija tijekom 3. CBE.

- **Social Media Examiner** <https://www.socialmediaexaminer.com/>
- **Social Media Today** <https://www.socialmediatoday.com/>
- **Tech Crunch** <https://techcrunch.com/>
- **Hootsuite Blog** <https://blog.hootsuite.com/>
- **Marketing Magazin** <https://www.marketingmagazin.si/>
- **Izvešća – DataReportal – Globalni digitalni uvidi** <https://datareportal.com/reports/>
- **Google Chrome proširenja** <https://chrome.google.com/webstore/category/extensions>
- **BMI Business model canvas** <https://www.businessmodelsinc.com/about-bmi/tools/business-model-canvas/>
- **Value Proposition Canvas** <https://www.businessmodelsinc.com/about-bmi/tools/value-proposition-canvas/>
- **BMI Persona Canvas** <https://www.businessmodelsinc.com/wp-content/uploads/2019/10/BMI%E2%80%A2Persona-canvas.pdf>
- **Slagalice s ponudom vrijednosti** <https://keywordtool.io/>
- **Similarweb** <https://www.similarweb.com>
- **Mailchimp** <https://mailchimp.com/>
- **Adespresso – primjeri dobrih FB objava** – <https://adespresso.com/ads-examples/>
- **Bitly** <https://app.bitly.com/>
- **Canva – alat za grafički dizajn** <https://www.canva.com/>
- **Upute za FB oglase** – <https://www.facebook.com/business/ads-guide>
- **FB Business Manager** <https://business.facebook.com/>
- **FB Ads Manager** <https://www.facebook.com/business/tools/ads-manager>
- **Creator Studio** <https://business.facebook.com/creatorstudio/home>
- **Google Analytics** <https://analytics.google.com/>
- **Google Ads** <https://ads.google.com/>
- **Google Business** <https://www.google.com/business/>
- **Google Alerts** <https://www.google.com/alerts>
- **Google garaža** <https://learndigital.withgoogle.com/digitalgarage>
- **Google internetske stranice** <https://sites.google.com/new?tgif=d>

Radionica je promijenila perspektivu i uključila partnere u međunarodne radne skupine. Na taj način polaznici su vježbali i svoje multinacionalne vještine te pokazali da mogu razvijati zajedničke SD ideje u međunarodnim timovima. U tri međunarodne skupine sudionici su vježbali svoje novostečene vještine u pisanju sadržaja, razvijanju učinkovitih i lako razumljivih poruka (kreativnih, činjeničnih, jednostavnih, jasnih) i korištenju digitalnih alata pogodnih za poruke socijalnog dijaloga, priopćenja za medije i dokumente o poziciji. Njima je dodijeljena međunarodna studija slučaja održivog razvoja na kojoj su trebali raditi (propusnica EU-a za socijalno osiguranje), a svaka je skupina morala osmisliti komunikacijske poruke za različite komunikacijske izazove. Jedna od skupina stvorila je zajedničko glasilo, druga članak, a treća objave na društvenim mrežama. Konzorcij je zajedno redizajnirao javne poruke SD-a za nove digitalne (društvene) medijske aplikacije.

4. CBE: CIPAR, 2. i 3. studenoga 2021.

Posljednji CBE organizirao je Savez udruga građevinskih izvođača Cipra (OSEOK). Završni događaj CBE-a produbio je znanje sudionika o primjeni komunikacijskih vještina i podučio ih ključnim vještinama pregovaranja, pregovaranja i umrežavanja, kao i o tome kako se uspješno prijaviti za financiranje SD inicijativa. Konačni ishod bio je izrada projektnih ideja koje bi se mogle pretvoriti u uspješne projektne prijedloge za sljedeće pozive EU-a na inicijative održivog razvoja.

Cilj ovog događaja bio je produbiti obuku u komunikacijskim vještinama, uključujući umrežavanje, pregovaranje i učinkovite vještine kolektivnog pregovaranja. Obuka je bila usredotočena na vještine osobnog brendiranja i upravljanja, što je bilo vrlo korisno prilikom rada na zajedničkim idejama EU SD projekta drugog dana. Presentacija o tome kako uspješno aplicirati za sredstva EU-a također je bila vrlo korisna. Pojasnila je što programi EU-a očekuju od postupka podnošenja zahtjeva i što bi korisnici trebali uzeti u obzir. Neki od glavnih govornika na ovom događaju bili su: Jérôme Dumont iz Welcomeurope, Metka Penko iz CCI-a i Andis Apostolou iz Ministarstva rada, socijalne skrbi i socijalnog osiguranja na Cipru.

Naglasci 4. seminara SUSODCO prikazani su u nastavku

- Socijalni dijalog ključan je za nesmetan prijelaz na nadolazeće nove oblike gospodarstva. Temeljiti će se na stalnom tehnološkom poboljšanju građevinskih procesa i metoda, uključujući kružno gospodarstvo i digitalno gospodarstvo.
- Vještine pregovaranja i upravljanje krizama postaju sve popularniji na nedavnim nestabilnim tržištima
- Razmjena najboljih praksi: razvoj kompetentnog modela kolektivnog pregovaranja, osmišljavanje učinkovite obuke za timove za kolektivno pregovaranje.
- Prikazana je studija slučaja: Praktične smjernice i osnivanje centra za osposobljavanje, savjetovanje i posredovanje u pojedinačnim radnim sporovima.
- Savjeti: Vrijedni savjeti i savjeti o tome kako izbjeći tipične pogreške tijekom procesa prijave i što tražiti prilikom pripreme svojih projektnih prijedloga.
- Predstavljanje platforme SUSODCO s ciljem predstavljanja novih ideja za pojedinačne projekte i inicijative, uzimajući u obzir specifičnosti svake zemlje. Ovdje su također predstavljene zajedničke komunikacijske strategije socijalnog dijaloga u građevinskom sektoru šest partnerskih zemalja.

Završna radionica SUSODCO-a započela je prezentacijom zajedničkog socijalnog dijaloga o projektnim idejama EU-a koje je Europska federacija građevinske industrije (FIEC) već identificirala kao primjenjive na zemlje srednje i istočne Europe. Slajdovi su bili posvećeni ESD-u i temama kao što su: Zapošljavanje, Veterina, OSH u građevinarstvu. Ova prezentacija bila je polazna točka za rad u skupinama u kojima su sudionici imali zadaću sažeti ideju o razvoju inicijative za zajednički socijalni dijalog u stvarni projektni prijedlog u budućnosti. Sudionici su bili podijeljeni u tri međunarodne skupine za probaj kako bi u praksi proveli sve što su naučili tijekom četiri događaja izgradnje kapaciteta projekta SUSODCO. Morali su raspravljati o svojim budućim projektnim inicijativama koristeći upravo poboljšane komunikacijske i pregovaračke vještine. Koristeći alate suradnje, tri grupe uspjele su razviti projektne ideje na sljedeće teme: poboljšanje imidža građevinskog sektora, paritetna sredstva za bolje uvjete rada u građevinarstvu i promicanje društveno odgovorne javne nabave u građevinskom sektoru.

Predviđanje važnih budućih aktivnosti socijalnog dijaloga za regiju središnje i istočne Europe

Ideje projekta su od velikog interesa i odnose se na OR i rješavanje zajedničkih izazova:

- Promicanje građevinskih zanimanja i briga za dobrobit radnika (poboljšanje imidža sektora).
- Pronalaženje novih radnih skupina izvan EU-a (masivne kolektivno upravljane migracije radne snage).
- Društveno odgovorna javna nabava u građevinarstvu.
- Smanjenje nepravednog i neprijavljenog rada.
- Podizanje razine vještina građevinskih radnika diljem EU-a.
- Razvoj karijere radnika u građevinskom sektoru i strategije zadržavanja.
- Suočavanje s ekstremnim radnim uvjetima u građevinskom sektoru.
- Upravljanje poslovima visokog intenziteta rada u građevinskom sektoru.
- Izgradnja kapaciteta sektorskih socijalnih partnera u građevinskom sektoru u uspostavi paritarnih fondova.
- Jačanje sinergija i razmjena između europskih sektorskih odbora za socijalni dijalog i nacionalnih sektorskih odbora (o posebnim pitanjima).
- Izgradnja i jačanje kapaciteta nacionalnih (međusektorskih i/ili sektorskih) socijalnih partnera za uključivanje u nacionalni socijalni dijalog i doprinos europskom socijalnom dijalogu.
- Prilagođene mjere za poboljšanje koordinacije, funkcioniranja i učinkovitosti europskog i nacionalnog socijalnog dijaloga (kroz daljnje intenzivno jačanje kapaciteta).
- Širenje informacija i osposobljavanje za organizacije radnika za zapošljavanje mladih.
- Poboljšanje imidža građevinskog sektora.

Ishodi regionalnih događaja

Ukratko, partneri SUSODCO-a postigli su puno u organizaciji zajedničkih regionalnih CBE-a, unatoč teškoj pandemiji, vremenu provedenom u kućnim uredima i virtualnim svjetovima, iako se neki ljudi nikada nisu osobno upoznali. Socijalni partneri su tijekom događanja stekli brojne i raznolike vještine koje su im omogućile rješavanje izazova koji utječu na rad poslodavaca i radnika u građevinskom sektoru. Tijekom četiri različita javna događaja sudionici su se mogli susresti s istaknutim, atraktivnim i renomiranim govornicima i predavačima koji su unaprijedili svoje znanje o aktualnim pitanjima SD-a i nadolazećim društvenim promjenama. Stručnjaci zaduženi za odnose s javnošću ispolirali su svoje komunikacijske vještine, što zauzvrat ima potencijal za poboljšanje radnih odnosa u zemljama sudionicama u budućnosti.

Partneri su bili opremljeni kritičkim vještinama i znanjem kako bi bolje razumjeli prioritete jedni drugih, glatko izrazili svoje ideje i bolje se predstavili u virtualnom medijskom svijetu. Oni znaju kako postaviti S.M.A.R.T. ciljeve, odabrati publiku, izgraditi mreže, pisati zanimljive personalizirane poruke i širiti ih odgovarajućim komunikacijskim kanalima. Svi koji sudjeluju u akciji bolje se poznaju i mogu učinkovitije surađivati u međunarodnom okruženju. Stvorene su snažne sinergije, definirani su zajednički nacionalni prioriteti održivog razvoja te je razgovarano o mnogim dobrim praksama i idejama.

SUSODCO SURADUJE S PR/MEDIJSKIM STRUČNJACIMA

Cilj

Faza iskorištavanja odražavala je koherentne zajedničke aktivnosti projektnih partnera u smislu medijske i javne vidljivosti usmjerene na umnožavanje iskorištavanja, održivosti i učinka projektnih aktivnosti, kao i jačanje nacionalnog socijalnog dijaloga kroz provedbu ciljanih nacionalnih komunikacijskih kampanja.

Šest komunikacijskih kampanja koje promiču sektorski socijalni dijalog u 6 zemalja sudionica (Bugarska, Hrvatska, Cipar, Grčka, Mađarska, Slovenija) provedene su na nacionalnoj razini s ciljem podizanja svijesti, vidljivosti i priznavanja organizacija sektorskog socijalnog dijaloga te rješavanja ključnih prioriteta u području održivog razvoja u sektoru, kao i reaktivacije nacionalnih sektorskih socijalnih partnera.

Uključenost sektorskih socijalnih partnera u socijalni dijalog i zajednički prioriteti na nacionalnoj razini.

Povećanjem sinergija, umrežavanjem partnera i intenzivnim radom s PR /MEDIJSKIM stručnjacima, prijenosom znanja i razmjenom dobrih praksi između EU i nacionalnih socijalnih partnera u građevinskom sektoru.

Alati za širenje koji se koriste za 6 nacionalnih medijskih kampanja SUSODCO-a u 6 zemalja projekta i za sve svrhe EU-a:

Dvije internetske stranice projekta s učitanim rezultatima projekta:

1., privremeno, na 6 projektnih jezika: **susodco.gzs.si**

2. trajno, samo na engleskom jeziku, više podataka: **susodco.eu**

Knjižnica projekta:

- svi zajednički materijali projektnih partnera korišteni u kampanji:
<https://susodco.eu/content/library/>.

- projektni letak na jezicima projekta: EN, BG, HR, SI, HU, CY, GR:
- projektni bilten na projektnim jezicima: EN, BG, HR, SI, HU, CY, GR
- 2 GIF animacije koje se mogu koristiti za digitalne medije i digitalne kanale socijalnih partnera.

Strategija komunikacije s akcijskim planom komunikacije

Projektom je predviđena kampanja podizanja svijesti, vidljivosti i prepoznavanja organizacija za sektorski dijalog, prvenstveno među radnicima i poslodavcima, ali i među općom javnošću. Partneri konzorcija iz svake zemlje projekta pripremili su komunikacijsku strategiju i prateći akcijski plan kao osnovu za provedbu ove kampanje. U obzir su uzeti višegodišnji program rada FIEC-a i EFBWW-a za europski socijalni dijalog u graditeljstvu (2020.-2023.) te nacionalni prioriteti za socijalni dijalog u građevinarstvu. Za rad svake zemlje utvrđen je i odabran poseban nacionalni prioritet za daljnju razradu. Akcijskim planom komunikacije obraćamo se ključnim ciljnim skupinama, informiramo ih i potičemo na djelovanje u pogledu podciljeva S.M.A.R.T.T.-a istaknutih u komunikacijskoj strategiji i nacionalnim manifestima održivog razvoja. Oba je pripremila PR/MEDIJSKA stručna agencija / tim (za sve zemlje projekta: BG, HR, SI, HU, CY, GR. NAPOMENA: to nije bio javni izlaz dostupan široj publici.).

PREDVIĐENI ALATI KAMPANJE	S.M.A.R.T. CILJ povezan s vašim nacionalnim SD prioritetom	CILJNA SKUPINA UPUĆEN	MEDIJI KANAL (TV, radio, tisak, billabong, zaslon autobusa, društveni mediji, blog, podcast...)	VREMENSKI PLAN S DATUMIMA	KOLIČINA	BUDŽET
Letci i bilteni						
Plakati (tiskani za uredska vrata, objekte gradilišta)						
Tekstovi i brendirane publikacije i časopisi						
Članci u mainstream i sektorskim časopisima i novinama						
Objave za medije						
Informativni sadržaj i žalbe						
Fotografije s porukama						
Infografika						
Digitalni oglasi u digitalnim medijima						
Plaćeni oglasi u tiskanim medijima						
Povratne informacije/reakcije/komentari na medijske članke, javne izjave...						
SEO (optimizacija tražilice), automatizacija						
Kampanje koje se provode za vrijeme popravka u društvenim medijima						
Video, video sekvenca, video setovi						
Audio iskaz, audio isječak, audio setovi						

PREDVIĐENI ALATI KAMPANJE	S.M.A.R.T. CILJ povezan s vašim nacionalnim SD prioritetom	CILJNA SKUPINA UPUĆEN	MEDIJI KANAL (TV, radio, tisak, billabong, zaslon autobusa, društveni mediji, blog, podcast...)	VREMENSKI PLAN S DATUMIMA	KOLIČINA	BUDŽET
Internetska stranica (projekt, organizacije, nove strogo tematske internetske stranice)						
Komunikacija s političkim strankama i članovima parlamenta						
Osobni pristup i komunikacija						
Posebne kampanje u obrazovnim ustanovama						
Posebne kampanje na sajmovima graditeljstva						
Kampanje na događajima u industriji (online i osobno)						
Gadjeti za podizanje svijesti i promicanje projekata među ciljnim skupinama: Kalendari, boce od nehrđajućeg čelika, bicikli, majice, čokoladice, kolači, USB, bilježnice, slušalice, powerbank za elektroničke uređaje, olovke...						

Savjet za uspjeh medijske kampanje/medijske preporuke

- Iznajmljivanje medijskog prostora prema ciljanoj publici i produkciji sadržaja.
- Oglašivačka kampanja na društvenim mrežama i u Google pregledniku.
- Izvorno oglašavanje.

Utvrđeni / nametnuti izazovi i prepreke

Interni:

- Vremensko ograničenje
- Proračunska ograničenja
- Ograničeni kapacitet osoblja
- Covid restrikcije osporavaju osobno umrežavanje.

Vanjski:

- Politička ograničenja - nestabilnost/nedostatak političkog okvira.
- Specijalizirane teme
- Veliki broj/različite vrste interesnih skupina.
- Kontroverzni interesi, postojeći sukobi između socijalnih partnera, jaka konkurencija.
- Podrška i vidljivost naših aktivnosti na razini EU-a
- Vremenska ograničenja
- Manje atraktivne teme za medije, percipirane kao staromodne i prljave, opasne, teške i zahtjevne
- Zanimarivanje građevinskog sektora kao progresivnog i modernog.

Naglasak na nacionalne SD kampanje

Posjetite našu stranicu: www.susodco.gzs.si

Utjecaj koji je postigla medijska kampanja SUSODCO-a

- Više ključnih dionika postignuto na nacionalnoj razini
- Poboljšana koordinacija i učinkovitost socijalnog dijaloga u sektoru u partnerskim zemljama
- Podizanje svijesti o prioritetima socijalnog dijaloga
- Jačanje socijalne kohezije i socijalne skrbi.
- Poboljšana suradnja između OP-ova i TU-ova radi rješavanja zajedničkih izazova u građevinskom sektoru
- Promicanje uzajamnog priznavanja i uzajamnog povjerenja TU i EO (bitni preduvjeti za modernizaciju europskih tržišta rada)
- Povećanje organizacijske vidljivosti, svijesti o brendu i utjecaju (višesektorski pristup problemu)
- Povećanje članstva u federaciji, zapošljavanje i zadržavanje.

Zajednički promotivni video za objašnjavanje sektorskog ESD-a i nacionalnog SD-a u građevinskom sektoru

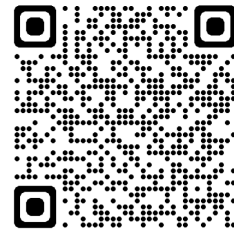
Engleski:

Slovenski:

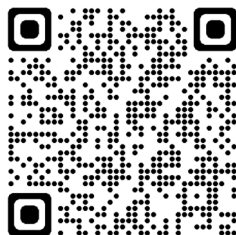
Hrvatski:

Grčki / ciparski grčki:

Mađarski:

Bugarski: /

Nacionalni videozapisi o prioritetima održivog razvoja – za medijsku kampanju (privlačenje mladih u sektoru)

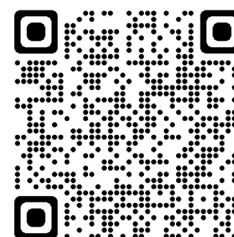
Slovenski:

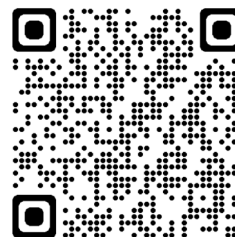
Hrvatski:

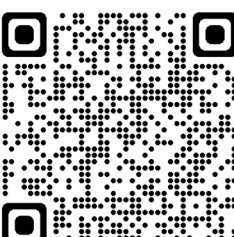
Ciparski grčki:

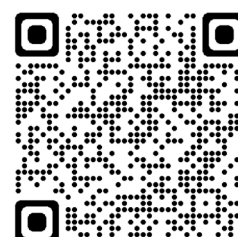
Bugarski:

Grčki:

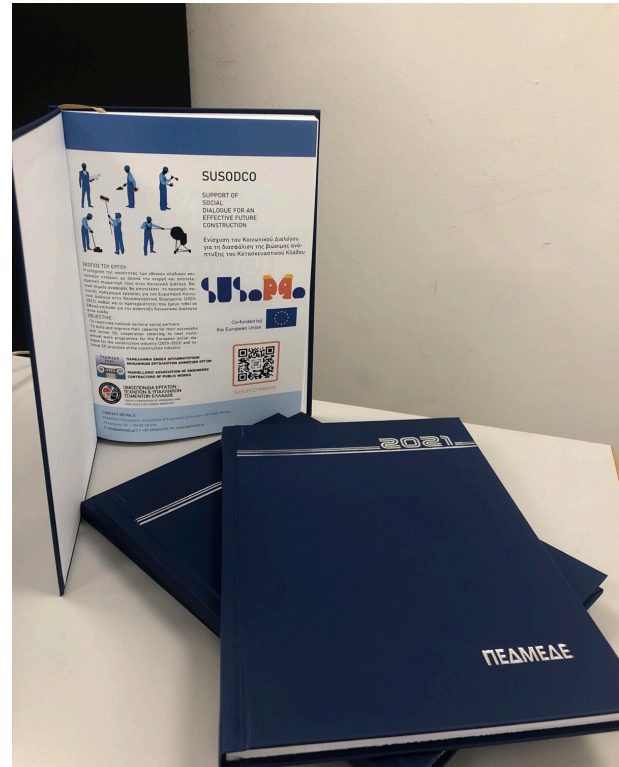
Mađarski:

Nacionalne konferencije i završna konferencija EU-a:

Promotivni materijali i gadgeti koji se koriste u kampanjama za podizanje svijesti o SD-u i SD kampanjama:

Vidi također:

Završna konferencija EU

Završne nacionalne konferencije

NOVA TEMATSKA INTERNETSKA PLATFORMA SUSODCO

Nova internetska platforma SUSODCO, osmišljena kao tražilica, predstavlja projekte socijalnog dijaloga i druge aktivnosti poput kampanja u građevinskom sektoru u zemljama središnje i istočne Europe. To je dobar resurs za prakse i iskustva SD-a u šest zemalja sudionica projekta i šire. Osmišljena je kao vrijedna sadržajna potpora razvoju, slobodno dostupan, jednostavan digitalni alat na internetu, kao komplementarni resurs za vođenje socijalnog dijaloga u građevinarstvu. Platforma SUSODCO promiče korištenje i integraciju suvremenih digitalnih alata u aktivnosti socijalnog dijaloga i pregovaračke procese.

Ključna tematska područja SD-a obuhvaćena SD platformom:

- Socijalna (strukovno obrazovanje i obrazovanje, mladi, zapošljavanje, zdravlje i sigurnost)
- Gospodarstvo i pravo
- Jačanje kapaciteta

Socijalne - inicijative za OSH uključuju alate za procjenu rizika od OSH-a i digitalizaciju za poboljšanje OSH-a, napredne alate za OSH i osobno zdravlje, obuku službenika za OSH itd.). Osim toga, inicijative u području socijalnog zapošljavanja odnose se na ravnotežu između rada i života, poboljšanje uvjeta na radnom mjestu, upućivanje radnika, starenje radne snage, ulazak iz trećih zemalja u građevinski sektor (i radnika i poduzeća), borbu protiv neprijavljenog rada i, konačno, zaštitu radnih mjesta u građevinskom sektoru.

Inicijative u socijalnom području - strukovno obrazovanje i osposobljavanje i mladi - bave se problemom nedostataka/neusklađenosti vještina (zbog digitalizacije i ozelenjavanja građevinskog sektora), također u vezi s energetsom učinkovitošću i rješenjima za obnovljive izvore energije u zgradama. Također se bave obrazovnim sustavom i politikama (najbolje prakse, najbolji sustav - dvostruki sustav, transparentnost nacionalnih kvalifikacija, usporedbe kvalifikacija u bazama podataka, olakšavanje uzajamnog priznavanja kvalifikacija itd.), privlačenjem mladih u građevinsku industriju i poboljšanjem njihovog položaja na tržištu rada.

Inicijative u području gospodarstva i prava odnose se na revitalizaciju gospodarstva, paritetne fondove, javnu nabavu i OR, kolektivne ugovore itd.

Konačno, područje izgradnje kapaciteta uključuje izgradnju komunikacijskih i medijskih marketinških kapaciteta te izgradnju kapaciteta socijalnih partnera i osoblja itd.

Platforma se sastoji od projekata socijalnog dijaloga, kampanja i drugih inicijativa koje provode sektorski i međusektorski socijalni partneri iz različitih zemalja EU-a u razdoblju 2010. - 2020. U načelu se sastoji od tema izgradnje SD, ali ne u potpunosti, neke teme su međusektorske. Ažurirat će ga slovenska strana EO (GZS ZGIGM) i nakon završetka projekta SUSODCO najmanje 3 godine, do svibnja 2025. godine. Slobodno nam pošaljite svoje inicijative i kampanje za socijalni dijalog koje želite pridonijeti platformi kako biste je obogatili i ažurirali. Molimo vas da koristite e-mail koordinatora, GZS ZGIGM: **zgigm@gzs.si** ili nam dostavite podatke putem ovog obrasca.

Korištenjem tog novog alata prošle i tekuće sektorske inicijative i projekti održivog razvoja, kao i aktivnosti povezane s drugim inicijativama EU-a relevantnima za građevinski sektor, diseminirat će se i dalje koristiti za jačanje i promišljanje znanja o povijesnom razvoju održivog razvoja na razini EU-a i na nacionalnoj razini. Kako bi se prikupile informacije za platformu, provedena su specifična, prilagođena istraživanja među projektnim partnerskim organizacijama. S pomoću upitnika u kojem su navedeni prošli i/ili tekući ključni projekti i inicijative OR-a u kojima su sudjelovali ili ih slijede (praćenje i nadzor) u razdoblju 2010. - 2020. i koji se financiraju iz proračunskih linija EZ-a, GU-a EMPL-a SD-a ili iz decentraliziranih (nacionalnih) proračunskih linija ili iz vlastitih sredstava).

KONAČNI ZAKLJUČCI, SLJEDEĆI KORACI I IZAZOVI ODRŽIVOG RAZVOJA KOJI PREDSTOJE

Promicanje uključivog socijalnog dijaloga temeljno je sredstvo za rješavanje izazova i iskorištavanje prilika koje proizlaze iz promjena na tržištu rada, tehnološkog napretka i globalnih mega trendova. Program održivog razvoja do 2030. (The 2030 Agenda for Sustainable Development), koji je donesen kao rezultat savjetovanja, kao središnji element uključuje predanost smanjenju svih oblika nejednakosti, siromaštva i zaostalosti. Kako bismo ostvarili ovaj ambiciozni program i njegovih 17 ciljeva održivog razvoja (17 Sustainable Development Goals), moramo nastaviti podržavati standarde uključivosti i angažmana više dionika te partnerstva, kao temeljna načela za njegovu provedbu.

Socijalni partneri igraju važnu ulogu, posebice u restrukturiranju u kontekstu digitalizacije. Zbog toga je velik dio aktivnosti projekta SUSODCO usmjeren na upoznavanje s novim trendovima poput digitalizacije, koja ulazi u sektor, te izazovima i mogućnostima povezanim s njom.

Kroz aktivnosti i postignute rezultate možemo pružiti kratak pregled socijalnog dijaloga s nekim zajedničkim problemima i rješenjima za 6 zemalja EU-a, koji možete pronaći u CEE-u. Predlažemo da se ovo izvješće, ovaj kratki sažetak, smatra planom koji sadrži praktične poruke, podatke, informacije i smjernice za jačanje kapaciteta koje mogu koristiti ne samo socijalni partneri šest ciljnih zemalja, već i drugi diljem Europe. Vjerujemo da će ova publikacija pridonijeti promicanju važnosti socijalnog dijaloga te povećanju vidljivosti i nužnosti održavanja i jačanja uloge socijalnih partnera u ovom dijelu Europe.

Smjernice za pravila

Stečena nova znanja i relevantne (digitalne i komunikacijske) vještine socijalnih partnera u vezi s digitalizacijom, trebalo bi održavati i dalje razvijati.

Budući da provedba digitalizacije nije neutralna odluka i činjenica koja je pred nama, socijalni dijalog na različitim razinama mora pronaći institucionalizirane načine za reorganizaciju kolektivnih radnih odnosa predviđanjem i upravljanjem utjecaja digitalizacije na radne odnose. Socijalni partneri pozivaju na nastavak financijske potpore Europske komisije aktivnostima socijalnog dijaloga, pregovaranja, savjetovanja ili jednostavne razmjene informacija između ili među predstavnicima vlada, poslodavaca i radnika o pitanjima od zajedničkog interesa u vezi s gospodarskom i socijalnom politikom.

Naši sljedeći koraci: Strateško predviđanje i izvješća za izgradnju?

Sektorski socijalni partneri u EU-u imaju zajedničku potrebu za strateškim predviđanjem, izgradnjom scenarija za analizu politika i razvojem strategije. Predviđanje i izrada scenarija pružaju informirani pogled na budućnost, uzimajući u obzir različite razvojne scenarije. Koja bi bila najvjerojatnija i najpoželjnija budućnost sektora, kako bi se mogla postići socijalna i gospodarska dobrobit? A koje su mjere i radnje potrebne za postizanje željenog scenarija? Takav sadržajni paket instrumenata za predviđanja koja se tiču budućnosti s izvješćem bio bi izvrstan instrument za potporu predviđanju socijalnog dijaloga i višegodišnjih kolektivnih ugovora.

REFERENCE I RESURSI

Bercusson, B., & Bruun, N. (2005). Europski rječnik industrijskih odnosa - Pregled. Luxembourg; European Foundation for the Improvement of Living and Working https://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_7_sozlukler_ve_kilavuzlar/European_industrial_relations_dictionary.pdf

Cleverway. (n.d.). Države. Sudjelovanje radnika. Preuzeto 20. svibnja 2022. Iz <https://www.worker-participation.eu/National-Industrial-Relations/Countries/>

EEPO. (2016., srpanj). The role of social partners in the design and implementation of policies and reforms. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=16464&langId=en>

Eurofound. (2020), Capacity building for effective social dialogue in the European Union, Publications Office of the European Union, Luxembourg. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20002en.pdf

European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Employment and social developments in Europe 2019: sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Publications Office, 2019. <https://data.europa.eu/doi/10.2767/305832>

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, Cuhls, K., Rosa, A., Weber, M., et al., After the new normal : scenarios for Europe in the post Covid-19 world, 2022. <https://data.europa.eu/doi/10.2777/21884>

Europski rječnik industrijskih odnosa. Eurofound. (n.d.). Preuzeto 20. svibnja 2022. From <https://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/industrial-relations-dictionary>

Flake, D. R., Seyda, D. S., & Zibrowius, D. M. (2018, June). Promoting Social Partnership In Employee Training. Cologne; German Economic Institute. https://www.businesseurope.eu/sites/buseur/files/media/reports_and_studies/2018-06-18_employee_training_final_report_v2.pdf

Ghellab, Y., & Vaughan-Whitehead, D. (2020, March). Enhancing social partners' and social dialogue's roles and capacity in the new world of work – overview. Brussels. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/event/wcms_738470.pdf

Međunarodni ured za rad. (ND). Social Dialogue: Finding a common voice. Međunarodni ured za rad. Preuzeto iz: <https://www.ilo.org/public/english/dialogue/download/brochure.pdf>

Međunarodni centar za obuku MOR-a. (2009., svibanj). Joint Union / Management Negotiation Skills: Training For Social Partners On Negotiation Skills 4 Day Workshop. Preuzeto 24. svibnja 2022. iz https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---ilo-kathmandu/documents/meetingdocument/wcms_113768.pdf

Kennedy, A. (2021, listopad). Social dialogue: Fact sheets on the European Union: European Parliament. Fact Sheets on the European Union | European Parliament. Retrieved May 25, 2022, from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/58/social-dialogue>

OECD (2019), Negotiating Our Way Up: Collective Bargaining in a Changing World of Work, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/1fd2da34-en>

Penko Natlačén, M. (2021, April). Negotiation skills for effective collective bargaining – compendium: Bundle 1: On collective bargaining and collective agreements. Ljubljana; Chamber of Commerce and Industry of Slovenia, Legal Department. https://www.gzs.si/Portals/SN-Pravni-Portal/pogajanja_SN1_ENG_web.pdf

Rüdiger, O. (n.d.). Građevinska djelatnost u Europi. Statističko izvješće FIEC-a. Preuzeto 20. svibnja 2022. iz <https://fiel-statistical-report.eu/2021/>

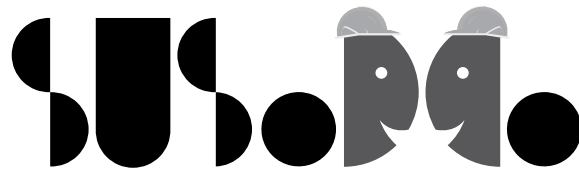
Social dialogue. Social dialogue - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission. (n.d.). Retrieved May 24, 2022, from <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=329>

Social dialogue. Social dialogue. (2019., 29. studenog). Preuzeto 20. svibnja 2022. iz https://www.ilo.org/actemp/areas-of-work/WCMS_731146/lang--en/index.htm

Social Partnership. Oxford Reference. (n.d.). Preuzeto 20. svibnja 2022. iz <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803100515352>

Posjetite našu novu tematsku web platformu.
Izvor rješenja i inspiracije za društveni dijalog.

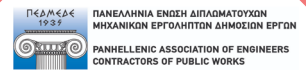

susodcoplatform.gzs.si

Gospodarska
zbornica
Slovenije
Chamber of Commerce
and Industry of Slovenia
Chamber of Construction
and Building Materials Industry

European Federation
of Building
and Woodworkers

FCIW-PODKREPA

ÉVOSZ

SDGD Slovenije

ITPI